

ket ennél az üzletnél becsapják. Olyan földet adtak el, amelyekből a hamukat a szivar-gyár építése alkalmával elhordták. A tanács javaslatát fogadja el.

Koczor János felvilágosító szavai után a közgyűlés többsége a tanács javaslatát fogadta el.

A képviselőház ülése.

— Három szavazattöbbséggel. —

(Saját tudósítónktól.) A nemzeti munkapárt körében nagy és kellemes feltűnést keltett Pest vármegye mai közgyűlésének eredménye. Pest vármegye mindenkor a legerősebb fészke volt az ellenzéknek, a törvényhatóság közgyűlésének többsége sohasem tartozott a kormány táborába és a tisztviselői kar is tulnyomóan az ellenzéki pártok hive. A vármegyének választókerületeiből csekély kivétellel, függetlenségi képviselők nyertek mandátumot s a törvényhatósági közgyűlés terében az ellenzék olyan törzsszörös függetlenségi szervezték ma is, mint a minő báró Prónay Dezső, Holló Lajos, Kosuth Ferenc és mások.

Ma megtörtént, hogy az ellenzéknek ebben az erős várában összesen három szavazati többséget sikerült összehozni az ellen, hogy a közgyűlés Versec városnak az obstrukciót elítélő állásfoglalását tegye magáévá.

A közgyűlés evvel a három szavazattal elhatározta, hogy napirendre tér Versec város átirata felett, de olyan indítvánnyal, mely az obstrukciót kifejezetten helyeselte volna, az ellenzék előállani nem is mert, ő tudta, hogy miért és felette jellemző, hogy az elfogadott határozat maga is avval az indokolással javasolja a napirendre térést a verseci átirat felett, hogy a törvényhozó testületre óhajtja bizni, hogy a maga tevékenységét miképen szabályozza és az indokolás sem nagyon alkalmas rá, hogy az obstrukciós tábor önértékét valami nagyon megnövelje.

Elégtétellel mutattak re ma a többség táborában arra is, hogy a tegnapelőtti óbecsei választás alkalmával a Justh-párt jelöltje több száz szavazattal kevesebbet kapott, mint amennyi a párt jelöltjére az általános választások alkalmával esett. Ehez képest a nemzeti munkapárt jelöltjének többsége viszont több százszal emelkedett, jeléül annak, hogy a választó polgárság a választások óta fokozottabb mértékben fordult el a technikázó Justh-párttól.

A négynapos szünet után oly megcsappant érdeklődés mutatkozott a Ház mai ülése iránt, hogy az első névszerinti szavazást határozatképtelenség miatt meg kellett ismételni; ezzel a hosszú szünetekkel tarkított dupla szavazással azután ki is merült a Ház mai munkája. Az ülésen Kabós Ferenc elnököt. Hét kérvényt mutatott be; négyre közülök névszerinti szavazást kértek. Azután a mai ülés napirendjén álló első névszerinti szavazásba fogott a Ház s 94 képviselő az elnöki indítványra, 3 pedig ellene szavazott. Az elnök erre konstataálta a határozatképtelenséget, elrendelte a jelenlevő képviselők megszámlálását, s ennek megtörténte előtt fél órára felfüggesztette az ülést. A számlálás ép száz képviselőt talált a teremben, mire az elnök új szavazást rendelt el, amelyben 103 képviselő az elnöki javaslat mellett, 16 pedig ellene szavazott. Ezzel az ülés háromnegyed kettőkor be is zárult.

A miniszterek közül különben a mai ülésen csak Hazai Samu jelent meg.

Berzeviczy Albert elnök az aradi ünnep-

ről számolt be a képviselőknek. Megmutatta egyik aradi újságban azt a szocialista verset, melyet a vesztőhelyen elszavaltak, s amely miatt az elnök az ünnepségen kívül helyezte el a Ház koszoruját a vértanúk emlékkövén.

Berzeviczy ezután leült a baloldal első pad-sorában Justh Gyula mellé, aki betegségéből fölépülve, ma szintén megjelent a Házban s közel félóra hosszáig beszélgetett vele. A beszélgetés általában föltűnést keltett s nyomában a legellentétebb hírek keltek szárnyra, közben megjelent a Házban Vojnits István báró, a munkapárt alelnöke, aki Lovranában együtt volt a miniszterelnökkel, s most Tisza István grófot kereste föl s vele hosszasan tanácskozott, azután pedig a párt vezető embereivel folytatott tanácskozást, hogy informálja őket a miniszterelnök fölfogásáról és szándékairól a várható események tekintetében.

Iskola és politika.

— Elmondta Zigány Zoltán. —

A szegedi társadalomtudományi társaság vasárnap népes fölolvastó ülést tartott. A városháza közgyűlési termében sokan hallgatták meg Zigány Zoltán dr. előadását, aki „Iskola és politika” címmel ezeket mondotta el:

Az iskola és politika csak látszólag állnak egymástól távol. A politika szó csak a korteszéköket jelenti az első pillanatban. De a politika, mint tudomány, — mely a szoros közösségben álló emberek szükségleteinek törvényeit tanítja, mely a fejlődés menetét szabályozza, — nagyon szoros és fontos összefüggésben áll az iskolával. Akié az iskola, azé a jövő!

Az iskolát minden társadalom a maga szükségleteire rendezi be. A szülők a maguk képére akarják nevelni a gyermekeket. Az előbbi közkeletű frázis helyett tehát inkább azt lehetne mondani: akié a mult, azé az iskola. Az iskola tehát a kor szellemének konzerválója.

Az ókori társadalomban, melynek a spártai állam volt típusa, katonai szervezet. Ennek ellentéte volt Athén, mely a produktivitás szerint helyezte el az embereket. Szerves egésze sem a militarista állam típusa, sem a polgári társadalom típusa nem tudta tenni a társadalmat.

A haladás azonban mindinkább a polgári társadalom típusát juttatta diadalra. A produktivitás és militarizmus örökös harcban állt egymással. A renaissance volt a produktivitás első diadalma a militarizmus felett. Lassankint kifejlődik egészen a polgári osztály. A Caesárok azonban megmenekült jogrendükkel védelmezik a militarizmus jogait. Ez a jogrend a kapitalizmus rendje, mely a magántulajdont megalkotta. Ez tette lehetővé a munka gyümölcsének munka nélkül való elnevezését. A modern munkásmozgalom is folytatása ennek a sokezer esztendő harcának.

Az első időben a hadi foglyot megölték, aztán rabszolgává tették, ezekből fejlődött a jobbágyság, azután a szabad parasztság és most küzd a bér munkás a munka szabadságáért. Ezek a produktivitás diadalának határvölvei. Az iskolát is bele kell vinni ebbe a fejlődésben. Ez az iskola politikájának a feladata.

A mi iskoláink ellentétben állnak ezzel a fejlődéssel. Nézzük mit csinál a magyar iskola most, amikor a természettudományok a diadaluk felé haladnak, mikor a világgazdaság egyetemessé tette az emberiséget, mikor a tápéi ember napszáma attól függ, hogy az északamerikai bányákban van-e elég megrendelés. És ebben a fejlődésben azon egy az iskola megkövesült.

A polgári iskola tantervét 1868-ban állapították meg, holott ez az iskola neveli a pro-

dukális embereket. Ki a felelős ezekért az állapotokért? A felekezeti iskoláztatás. Az egyház kizárólagos ura volt az egész középkoron keresztül az iskolának. Világi iskolákat csak ujabban állítanak fel. De az iskolaszervezet ma is a felekezet kezében van. Az állam és felekezet közti küzdelem mindig a felekezet javára üt ki. 66 százaléka a gyermekeknek jár felekezeti iskolába. A népiskolákban a legrosszabb típus az osztályon vegyes iskola. Ilyen van nálunk 10.480, ebből 82 százalék felekezeti iskola. Az iskola fentartásának költsége is ezt igazolja. Egy-egy elemi iskolai tanulónak egy évi költsége községi iskolában 56 K, felekezeti iskolában 10 K 50 fillér. Budapesten 101 K-ba kerül. 917 oklevél nélküli tanító van, ezek közül 93 százalék felekezeti tanító. A felekezetek a legkevesebb költséggel, gonddal tanítatják a gyermekeket.

Magyarországon 48 százalék az analfabéták száma. Ezért a felekezetek a bűnösök.

És mit tanítanak? Az egytanítós iskolában 3 órán keresztül tanítanak vallást, természetudományt 1 és fél óráig.

Az ötánítós iskolában a vallást 12 órán, természettudományt 4 órán keresztül. És ez a legjobb iskola, a hattánítós katolikus iskolában a vallást 24 órában, a természettudományt 6 órában tanítják.

A gimnáziumban a humanus tárgyakra 41 százalék, természettudományi ismeretekre 24 százalékot. És a statisztikai adatok egész sora bizonyítja az előbbi megállapítást. De igazolja ezt a tanítás anyaga is. Csatákról, hősről beszélnek, harcokban kivált emberek viselkedéseivel magyarázzák meg a történeti fejlődést és hallgatnak a természettudományos igazságokról, hallgatnak azokról a nagy összefüggésekről, melyekben megvalósult a történelmi fejlődés. És mindezt bizonyítás nélkül. Erre nem ad időt annak a rengeteg adathalmaznak betanítása, ami a tantervet kiteszi. Ez a becsületszóra való tanítás, amikor bizonyítás nélkül a tanító egyéni tisztelete fogadtatja el a tanítás igazságát.

El lehet mondani, hogy iskoláink úgy működnek, mintha nem csak valóságos, de bevallott célja az volna, hogy minél tovább tartsa műveletlenségben a reá bizott nemzedéket. Az emberi elmének nincs másra szüksége, mint ismeretszerzésre, fogalomalkotásra és következtetésre. Ez teszi ki az értelem birodalmát. És ehelyett elnyűtt hagyományokkal, megmerevedett tradíciókkal akarnak az iskolában irányítani azokat, kik a mai társadalom konzerválásához fűzik hatalmi állapotukat.

A tekintélyek tiszteletének, a tulvilági boldogságba vetett hitnek tanításával teszi az iskola fentartásának a hatalmon lévő osztálynak legnagyobb szolgálatait.

Természettudományos megfigyelések s megállapítások helyett a klasszikus kor ismeretét tanítják, hol a legkiválóbb nevelők már régen belátták, hogy primitív emberek kultúrájára nincs szükségünk. Az iskola erkölcsi oktatásával nincs megelégedve senki, mégis nálunk a legujabb időben tételes törvényrendeli a vallás-erkölcsi oktatást.

Mióta vissza tudunk tekinteni az emberiség történetére, azóta látjuk annak gyönyörű felfelé haladást. Az iskolának is ezt a fejlődést kellene szolgálni. S ehelyett osztlopa lett a feudális-klerikális hatalmi érdeknek, mely a mai kizsákmányoló társadalmi rendet akarja konzerválni. Az iskola így tulajdonképpen hatalmi eszköze a hatalmasoknak.

Hustárgyalások Szerbiával. Belgrádból jelentik: A szerb kormány hivatalos kommunikét tett közzé, mely szerint Ausztria-Magyarország és a szerb kormány között tárgyalások folynak a huskiviteli kontingens dolgában. A megegyezésig a hus-export szünetel, de a kormány a megegyezésig hozzájárul ahhoz, hogy a korábban bejelentett 10.000 sertést a régi eljárási mód szerint levágják.